

Сумський державний університет (Україна)
Вільнюський університет (Литва)
Метропольний Університет Праги (Чехія)
Норвезький університет науки і техніки (Норвегія)
Ліванський міжнародний університет (Ліван)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 22–24 листопада 2021 року)

Сумський державний університет

УДК 336.71(477)
П78

Редакційна колегія:

Лариса ГРИЦЕНКО, д.е.н., професорка,
(головний редактор);

Ігор РЕКУНЕНКО, д.е.н., професор;

Інна ТЮТЮНИК, д.е.н., доцентка;

Олена ПАХНЕНКО, к.е.н., доцентка;

Людмила РЯБУШКА, к.е.н., доцентка.

Рекомендовано вченою радою

Сумського державного університету

(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)

П78 Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 22–24 листопада 2021 року) / Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 182 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи» (м. Суми, 2021 р.).

Розрахований на фахівців фінансової та банківської систем, керівників і спеціалістів підприємств усіх форм власності, науковців і студентів закладів вищої освіти.

УДК 336.71(477)

© ННІ БіЕМ СумДУ, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ	6
<i>ANNA KURSOVA, SVITLANA TARASENKO, YURIY PETRUSHENKO.</i> CURRENT STATUS OF STATE FINANCIAL CONTROL OF UKRAINE AND WAYS OF ITS IMPROVEMENT.....	6
<i>КУБАХ Т.Г.</i> УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ: ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ.....	9
<i>ЖУРАВКА О.С., БОСАК І.Л.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСНОВНИХ МОДЕЛЕЙ ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У СВІТІ.....	12
<i>КУБАХ Т.Г., ШЕНКАРЕНКО В.О.</i> ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	15
<i>LIUDMYLA RIABUSHKA, SVITLANA ZOLOTOVA.</i> MODERN PRACTICES OF PARTISIPATORY BUDGETS DIGITALIZATION.....	20
<i>МАКАРЕНКО М.І.</i> ГЛОБАЛЬНЕ ІНФЛЯЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПОСТКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ.....	24
<i>КУБАХ Т.Г., ЄФИМЕНКО А.Ю.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....	28
<i>ДИХА М.В., ОРЛОВ В.В., ДЗЮБА В.В.</i> ДИСБАЛАНСИ У ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МАКРОПОКАЗНИКИ КРАЇНИ.....	31
<i>ЖУРАВКА О.С., САЙКО А.А.</i> ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРОСТРАХУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	36
<i>ЗАХАРКІН О.О., ЧУХНО Р.Ю., ІНШИНА Н.О.</i> СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ТА ЇЇ ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАКТИЦІ.....	39
СЕКЦІЯ 2. КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ	43
<i>LARYSA HRYTSENKO, LILIA DERKACH.</i> THE POSIBILITY OF EBIT AND EBITDA USE IN UKRAINIAN PRACTICE OF DETERMINING THE COMPANY EFFICIENCY.....	43
<i>ЗАХАРКІН О.О., ДАРЧЕНКО К.А., ВАСИЛЕНКО А.В.</i> СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО РОЛЬ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ.....	47
<i>ДЯТЛЕНКО С.В., БУРДЕНКО І.М.</i> ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ВВЕДЕННЯ СИСТЕМИ ЗАОХОЧЕННЯ.....	51
<i>ЗАХАРКІНА Л. С., ДАРЧЕНКО К. А.</i> УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ: ПОРІВНЯННЯ СИСТЕМ КРІ ТА ОКР.....	54

<i>МИРОШНИЧЕНКО О.В., КАТОРСЬКА І.В.</i> АУТСОРСИНГ ПІДПРИЄМСТВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	56
СЕКЦІЯ 3. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ.....	60
<i>КУБАХ Т. Г., ШАЛДА А. А.</i> ОЦІНКА КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	60
<i>Д'ЯКОНОВА І.І., СІНЯГОВСЬКИЙ Ю.В.</i> БАНКІВСЬКІ КРИЗИ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА НАСЛІДКИ.....	64
<i>ПАХНЕНКО О.М., ШАЛДА А.А.</i> PROXIMITY MARKETING В ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ.....	68
<i>АКОП'ЯН Д.Е.</i> ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА БАНКІВСЬКИЙ БІЗНЕС... ..	71
<i>ПІГУЛЬ Н. Г., ІВАНЧУК К. В.</i> АНАЛІЗ КАПІТАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ..	75
<i>ЛОР А. К.</i> АНАЛІЗ ДОСТАТНОСТІ КАПІТАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ ТА ФАКТОРІВ, ЩО ДЕТЕРМІНУВАЛИ ЙОГО РІВЕНЬ.....	79
<i>МИНЕНКО С.В., ШТЕФАН А.В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	82
<i>YULIA HUMENNA, INNA TIUTIUNYK, VIKTORIYA MOSKALENKO.</i> PROBLEMS AND PROSPECTS OF BANKING SECTOR DEVELOPMENT IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF DIGITIZATION.....	86
<i>ЛИТВИНЕНКО Д.Е., КРИКЛІЙ О. А.</i> РОЛЬ АУТСОРСИНГУ В ЗНИЖЕННІ ОПЕРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ ЕЛЕКТРОННОГО БАНКІНГУ..	90
<i>ПАВЛЕНКО Л.Д., КОЖУШКО І.О.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ НА ОСНОВІ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ РИЗИК-ФАКТОРІВ.....	94
<i>КРУХМАЛЬ О.В., ПОВОЗНЮК Ю. М.</i> ФРОД-МОНІТОРИНГ ЯК НАПРЯМОК УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКУ.....	98
<i>КУБАХ Т. Г., КОЛОМІЄЦЬ П. Ю.</i> ДЖЕРЕЛА ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМКИ ЇХ НІВЕЛЮВАННЯ.....	101
<i>МОРДАНЬ Є.Ю., ДІДЕНКО К.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОБАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ ДОХОДІВ/ ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ.....	106
<i>ДЕХТЯР Н.А., МИНЕНКО С.В., КОЛЯДА В.О.</i> ФІНАНСОВА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	110
<i>SVITLANA CHORNA.</i> ENSURING FINANCIAL SECURITY OF THE BANKING SECTOR OF UKRAINE.....	114
СЕКЦІЯ 4. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН	117
<i>НОВИКОВА Д.А., СЕРПЕНІНОВА Ю.С.</i> ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ЯК ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	117

<i>КАСПЕРОВИЧ Ю.В.</i> РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	121
<i>ЛЮТА О.В., ЧЕРНЯВСЬКА А. О.</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ: ЙОГО СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	125
<i>МІРОШНИЧЕНКО О.В., СЕРГІЄНКО Ю. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	130
<i>КРАВЧЕНКО О.В.</i> СТРАТЕГІЧНИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	134
<i>ЛИСЕНКО Д. В., КОТЕНКО Н. В.</i> ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ...	138
<i>БУРДЕНКО І.М., КОРОЛЬ А.С.</i> ВПЛИВ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ БІХЕВІОРИСТИКИ НА ОРГАНІЗАЦІЮ РОБОТИ БУХГАЛТЕРА.....	143
СЕКЦІЯ 5. СУЧАСНІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІЙ СИСТЕМІ.....	146
<i>КОБУШКО І. М., ГРИЦЕНКО К. Г., ГРИЦЕНКО А. К.</i> ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ДОХОДІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА ОСНОВІ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ.....	146
<i>NATALIYA PINUL, YEVHENII PINUL.</i> ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN TERMS OF DIGITALIZATION.....	151
<i>ЛСОНОВ С.В., КОЙБІЧУК В.В., КОЧЕРЕЖЧЕНКО Р.Д.</i> РЕГУЛЯТОРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ТА КІБЕРЗАХИСТУ: ПЕРЕДОВІ ДОСВІДИ.....	154
<i>СЕМЕНОГ А. Ю.</i> ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ЦИФРОВИХ ФІНАНСІВ.....	158
<i>МУСІЯН Є. А., РЯБУШКА Л. Б.</i> СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ.....	162
СЕКЦІЯ 6. «ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ» В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	166
<i>ПАХНЕНКО О.М., РИБАЛЬЧЕНКО В.В.</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОСТІ КРИПТОВАЛЮТ.....	166
<i>МИНЕНКО С.В., ШУБЕНКО М.В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНИХ ОБЛІГАЦІЙ В УКРАЇНІ.....	170
<i>ЛІТВИНЕНКО А. В.</i> РОЗВИТОК «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	173
<i>ГРИЦЕНКО Л.Л., ТВЕРЕЗОВСЬКА О.І., ПАНАІТ М.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНИХ» ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ.....	176
<i>ЧУМАК О.В., ГРИЦЕНКО Л.Л.</i> ЗАСТОСУВАННЯ «ЗЕЛЕНОГО» ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	179

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА БАНКІВСЬКИЙ БІЗНЕС

*Акопян Дарина Едуардівна,
аспірантка,
Сумський державний університет, м. Суми*

Основною тенденцією світової економіки на сьогодні є формування цифрової економіки як в межах однієї країни, так і в світовому масштабі. Для її успішного розвитку важливим аспектом є цифрова трансформація фінансового сектора, зокрема банківської системи як його складової.

Термін “цифрова економіка” (digital economy) з’явився в 1995р. одночасно у канадського професора менеджменту Д.Топскотта з Університету Торонто та американського інформатика Н.Негропonte і швидко набув поширення.

Цифрова економіка почала розвиватися наприкінці 1950х років, а цифрові інновації з 1960х рр. активно поширюються в світі. На якісно новий етап розвитку цифрова економіка перейшла у 1990ті роки з глобальним поширенням інтернету і мобільного зв’язку (Пищуліна, 2021).

Під цифровою економікою ми розуміємо економіку, в якій основними засобами виробництва виступають цифрові та інформаційно-комунікативні технології, які змінюють усі види економічної діяльності та сфери життєдіяльності суспільства (Карчева та ін., 2017).

Цифровізація (діджиталізація) передбачає насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливує інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір (2021).

Цифровізація в банківській діяльності являє собою сукупність інновацій економічного, інституційного, організаційно-управлінського характеру у

будь-якій сфері функціонування банку, що пов'язані з впровадженням цифрових технологій (Кльоба, 2018). Основною метою таких заходів є підвищення ефективності та результативності діяльності банку. Цифровізація банківської діяльності дозволяє збільшити клієнтську базу, зменшити операційні та адміністративні витрати, підвищити ефективність управління ризиками і фінансову стійкість, що в кінцевому результаті робить банк конкурентоспроможним і прибутковим.

Цифрова трансформація фінансового сектору призвела до появи на ринку нових учасників, що впливають на банківський бізнес. Ці нові гравці можуть виступати або в якості конкурентів банківських установ, або співпрацювати з ними. До цих нових учасників належать такі (Гулей, 2019):

1. Big-Tech – великі технологічні компанії, що створюють власні екосистеми (Google, Amazon, Microsoft, Alibaba)

2. Необанки – компанії, що надають банківський і платіжний сервіси без традиційної мережі банківських відділень (Monobank в Україні, Atom Bank у Великій Британії, Fidor Bank у Німеччині).

3. FinTech – високотехнологічні компанії-стартапи, які застосовують інноваційні технології з метою удосконалення й оптимізації надання та отримання фінансових послуг (EasyPay, AtticLab).

Саме інноваційні розробки FinTech стимулюють трансформацію усієї сфери фінансових послуг. Такі послуги FinTech, як кредитні, депозитні, платіжні, клірингові та розрахункові послуги, послуги з управління активами прямо впливають на банківську діяльність, створюючи конкуренцію банку. Проте тенденція до співпраці банків і FinTech є більш характерною на сьогодні. Наприклад, компанія «4bill» співпрацює з сімома українськими банками (ПУМБ, Таскомбанк, Приватбанк) і виступає інтегратором платіжних послуг. Іншим прикладом може бути FinTech компанія «Karowai», яка

розробляє комплексні, та інноваційні фінтех-продукти та рішення для банків та фінансових установ(Акордбанк, Unexbank).

Така співпраця банків і FinTech є взаємовигідною: банки мають власну клієнтську базу, репутацію на ринку і необхідні фінансові ресурси, а FinTech-стартапи – високий інноваційний потенціал. Поєднання цих аспектів дозволяє надавати клієнтам сучасні фінансові послуги. Основними напрямками співпраці є платіжні сервіси, системи штучного інтелекту, автоматизація бізнес-процесів, Big Data.

В Україні активно підтримується розвиток цифрової економіки і зокрема діджиталізація у сфері фінансових і банківських послуг. Так, Національним банком України разом з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Міністерством фінансів України та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб розробили і затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Дана стратегія визначає пріоритети та цілі розвитку у п'яти основних стратегічних напрямках, одним з яких є інноваційний розвиток.

Відповідно до цієї Стратегії, інноваційний розвиток фінансового сектору включає (2021):

- розвиток відкритої архітектури фінансового ринку та оверсайта (упровадження нових стандартів та форматів платежів ISO 20022);
- забезпечення розвитку ринку FinTech, цифрових технологій та платформ регуляторів (забезпечення розвитку цифрових технологій, комп'ютерного проектування, аналізу big data, blockchain, автоматизації, роботизації і використання штучного інтелекту);
- забезпечення розвитку SupTech&RegTech (сприяння використанню новітніх IT-технологій регуляторами);

– розвиток цифрової економіки (розвиток системи віддаленої ідентифікації BankID НБУ та онлайн-сервісів фінансових послуг, розвиток та використання хмарних технологій, розвиток ІТ-інфраструктури).

Таким чином, цифрова трансформація банківської діяльності є на сьогодні об'єктивною необхідністю для банків задля збереження конкурентоспроможності на ринку. Така зміна банківської моделі сприятиме наданню якісних і зручних банківських послуг з одного боку, а з іншого - ефективності та прибутковості діяльності банку.

Список використаних джерел

1. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf (дата звернення: 16.11.2021)

2. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. 2017. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та світової економіки. Фінансовий простір. №3(27). С.13-21.

3. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#n13> (дата звернення: 16.11.2021)

4. Кльоба Л. Г. 2018. Цифровізація – інноваційний напрям розвитку банків. Ефективна економіка. № 12. С. 1-8.

5. Гулей А. І., Гулей С. А. 2019. Цифрова трансформація вітчизняного банківського середовища в умовах розвитку фінтех-екосистеми. Український журнал прикладної економіки. Т. 4. № 1. С. 6–15.

6. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686> (дата звернення: 16.11.2021)